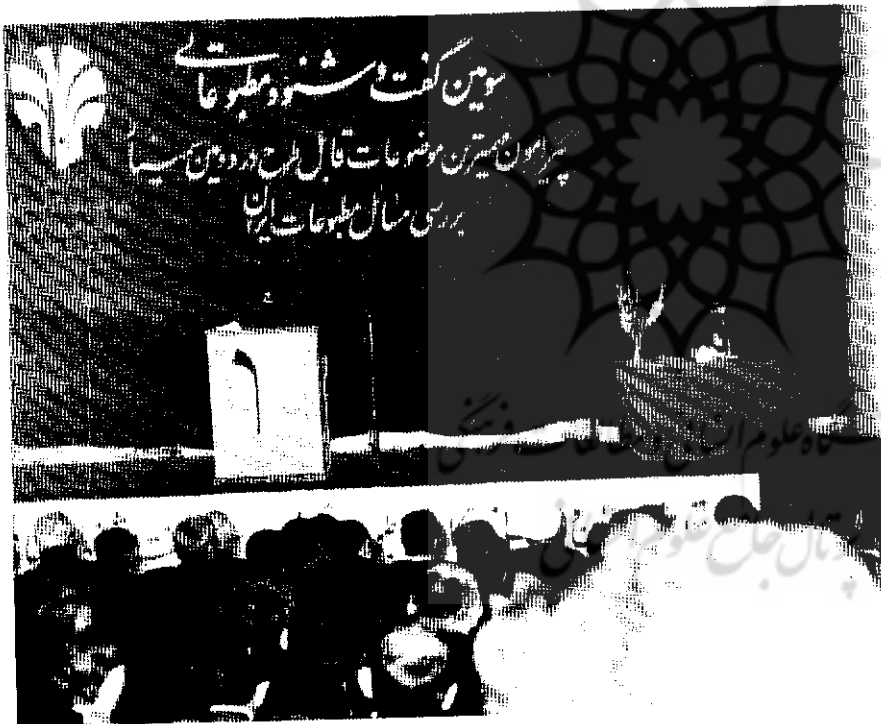

گفت و شنود دست اندرکاران مطبوعات کشور

اشاره

سومین جلسه گفت و شنود دست اندرکاران مطبوعات کشور به منظور «تبادل نظر درباره مهمترین موضوعات قابل طرح در دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران» عصر روز یکشنبه سوم بهمن ماه سالجاری در تالار فردوسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران برگزار شد.

■ سخنان معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

به گزارش خبرنگار ما در این جلسه دکتر احمد پورنجاتی معاون امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هدف اساسی از برگزاری این نشست‌ها را در مرحله اول بازیابی هویت مطبوعات در کشور دانست و گفت: مطبوعات کشور به‌رغم تلاشهای صورت گرفته هنوز راه بسیار طولانی برای برقراری ارتباط اجتماعی با مردم در پیش دارند و بیشترین تیراژ روزنامه‌ها چیزی حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار نسخه است که این میزان تیراژ قابل قبول نیست.

معاون مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تداوم این نشست‌ها را در جهت آشنایی جامعه با مطبوعات و بهره‌گیری از نظرات صاحب‌نظران و اندیشه‌مندان در عرصه مطبوعات یادآور شد و گفت: مجموعه این تلاشها میراثی خواهد بود که آیندگان برای آن از ما تقدیر و تشکر خواهند کرد.

مطبوعات امری است جدی، لیکن مشکل جدی‌تر از آن مسائل درونی خانواده مطبوعات و رنجوری کیفی آنها است. متأسفانه در نظر گرفتن مقتضیات اجتماعی جامعه نزد برخی از دست‌اندرکاران مطبوعاتی ناشناخته است و این موضوع برای قلم بدستان یک نقص است.

دکتر پورنجاتی افزود: هنوز بعضی‌ها با نوستالژی قبل از انقلاب زندگی می‌کنند و

دکتر پورنجاتی برگزاری «جشنواره مطبوعات» در اوایل سال ۱۳۷۳ را از جمله تلاشهای بعمل آمده به وسیله مسؤولان مطبوعات در جهت تحرک بخشیدن به این جامعه بیان کرد و گفت: امید است که این حرکت‌ها گامی در جهت رسیدن به یک وضعیت مطلوب‌تر در فعالیتهای مطبوعاتی باشد.

وی گفت: مشکلات اقتصادی

جامعه به همراه داشته باشد.

دکتر پورنجاتی به ایجاد مرکزی برای باشگاه و موزه مطبوعات با همکاری و مساعدت بنیاد شهید انقلاب اسلامی و شهرداری تهران اشاره کرد و اظهار داشت: زمین بسیار خوبی برای این منظور در حوالی حسینیه ارشاد تهران در نظر گرفته شده که بزودی کلنگ احداث باشگاه و موزه مطبوعات و مرکز برپایی مصاحبه‌های بزرگ مطبوعاتی به زمین زده خواهد شد.

وی فراهم شدن مقدمات اصلاح قانون مطبوعات را یادآور شد و گفت: با فرصتی که کمیسیون فرهنگ و ارشاد اسلامی در اختیار ما گذاشته، تلاش می‌شود اصلاح این قانون با در نظر گرفتن منافع خانواده مطبوعات همراه باشد.

دکتر پورنجاتی گفت: تأسف‌آور است که سوبسید پرداختی دولت به مطبوعات خواسته و ناخواسته و بناچار برای مرتفع ساختن مشکلات اقتصادی مطبوعات هزینه شود و این به خاطر آن است که یک مرکز صنفی برای متشکل کردن آنها وجود ندارد.

وی به نارسایی‌های موجود در امر توزیع مطبوعات در داخل و خارج از کشور اشاره کرد و گفت: فروشگاه‌های فرهنگی در کنار عرضه نوارهای ویدئویی ملزم به عرضه کتاب و مطبوعات نیز هستند.

وی در خاتمه ارتقای کیفی مطبوعات را یادآور شد و گفت: بیان واقعیات اجتماعی و مسائل سیاسی جزو واجب‌ترین مصلحت‌ها است و اگر به کسی تذکر داده می‌شود نباید تصور کند که از موضع سانسور با او برخورد شده است بلکه میزان ما قانون مطبوعات و قانون اساسی است و حد فعلی مانیز معیارهای مورد قبول نظام است.

■ توضیحات دبیر جشنواره مطبوعات

دکتر سیدکمال حاج سیدجوادی دبیر نخستین جشنواره مطبوعات نیز در این مراسم طی سخنانی اطلاع‌رسانی، انتقال علم و دانش در کلیه حوزه‌های موردنیاز

■ معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: تسامح به عنوان یک اصل در هرگونه فعالیت مطبوعاتی و فرهنگی باید مورد توجه باشد اما حد تسامح برای ما امری روشن است و معیارها و ارزشهای اسلامی با هیچ چیز قابل سودا نیست.

دکتر پورنجاتی در ادامه سخنانش گفت: برای یک نقد سالم مطبوعاتی هیچ مشکلی وجود ندارد و این فضای سالم مطبوعاتی باید به صورتی باشد که حداقل‌های قابل قبول جامعه را مورد اعتنا قرار دهد.

وی افزود: ما با یک جریان جنجالی مطبوعاتی مواجه هستیم، امروزه بعضی با عنوان نشریات و مطبوعات تفریحی و سرگرم‌کننده، در کشور فعالیت می‌کنند که در واقع حکومت هیچ دل‌خوشی از سرگرم‌کردن مردم ندارد.

دکتر پورنجاتی اظهار داشت: اخیراً مد شده بعضی از مدیران مطبوعات مشکلات خود را با بخش فارسی رادیوی بی.بی.سی مطرح می‌کنند و مشخص نیست که چه انگیزه‌ای از این عمل دارند.

وی گفت: مطبوعات ما امروز نیازمند بحث‌های عالمانه‌تر، دقیق‌تر و نیازسنجی اجتماعی بوده و باید به این مسأله پرداخته شود که مطبوعات چه ارمغانی را باید برای

برای کسب بازار خواب «تهران مصور» و «دختران و پسران» و مطبوعات آنچنانی را می‌بینند!

معاون مطبوعاتی و تبلیغاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ذکر این نکته که نظام جمهوری اسلامی هیچ مشکلی در رابطه با آزادی سیاسی ندارد، گفت: دغدغه خاطر تمامی قدرتهای جهانی توجه افکار عمومی به پایه‌های قدرت است در حالی که در کشور ما چنین مشکلی وجود ندارد و برعکس عدم توجه به قدرت ملی و افکار عمومی است که موجب نگرانی دست‌اندرکاران می‌شود. وی توجه به مقتضیات فرهنگی جامعه توسط خانواده مطبوعات را مورد تأکید قرار داد و گفت: تسامح به عنوان یک اصل در هرگونه فعالیت مطبوعاتی و فرهنگی باید مورد توجه باشد اما حد تسامح برای ما امری روشن است و معیارها و ارزشهای اسلامی با هیچ چیزی قابل سودا نیست.

برابر گردیده و اگر چه ظاهراً نسبت مطبوعات نسبت به جمعیت رشدی را نشان می‌دهد اما نسبت رشد مطبوعات به نرخ رشد جمعیت باید ۵ برابر می‌شد که این امر از رقم ۱/۵ برابر فراتر نرفته است. دکتر حاج سید جوادی افزود: وزن سرانه مطبوعات در کشورهایی چون ژاپن ۲۸/۸ کیلوگرم، آلمان ۲۳/۳۰ و در برخی از کشورها از مرز ۵۱/۶ کیلوگرم می‌گذرد و این در حالی است که در ایران وزن سرانه مطبوعات فقط ۶ کیلوگرم است.

■ دبیر جشنواره مطبوعات: مطبوعات باید از لحاظ کمی و کیفی بتوانند هم سوی با تحولات جهانی و در جهت پاسخگویی به نیازهای متنوع جوامع بشری گام بردارند.

■ دبیر جشنواره مطبوعات: ما با سابقه ۱۵۰ ساله مطبوعاتی متأسفانه چهره‌های شاخص جهانی یا منطقه‌ای نداریم و عامل این امر نیز فرهنگ عمومی جامعه و عوامل درون مطبوعات است که نتوانسته‌اند زمینه‌های مناسب برای این نوع فعالیتها را فراهم کنند.

دبیر نخستین جشنواره مطبوعات تعداد عناوین نشریات کشورمان در اواخر سال ۱۳۵۷ را ۴۰۰ عنوان ذکر کرد و گفت: این تعداد در حال حاضر به نقطه اوج خود رسیده و به حدود ۵۶۰ عنوان نشریه افزایش یافته است.

دکتر حاج سید جوادی با اشاره به اینکه علی‌رغم پیشرفت‌ها و ارتقای کیفی مطبوعات پس از انقلاب هنوز هم از حد مطلوب فاصله داریم، گفت: ۱۹/۳ درصد از نشریات در زمینه‌های علوم اجتماعی و انسانی، ۱۳/۹ درصد مجله‌های عمومی و ۱۲/۵ درصد از نشریات نیز به موضوعات علمی، تخصصی، فنی و مهندسی اختصاص دارد که این آمار عدم تطبیق مطبوعات کشور با نیازهای قشر کودکان، نوجوانان و جوانان کشور را بیان می‌کند.

وی خاطر نشان ساخت: ما با سابقه ۱۵۰ ساله مطبوعاتی متأسفانه چهره‌های شاخص جهانی یا منطقه‌ای نداریم و عامل این امر نیز فرهنگ عمومی جامعه و عوامل

بشری و همچنین سرگرمی و تفریح به منظور پرکردن اوقات فراغت را جزو وظایف اصلی مطبوعات در جوامع امروزی دانست و گفت: مطبوعات باید از لحاظ کمی و کیفی بتوانند به‌طور روزآمدی با تحولات جهانی و در جهت پاسخگویی به نیازهای متنوع جوامع بشری گام بردارند. وی در ادامه به مقایسه نشریات در قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی اشاره کرد و گفت: در یک بررسی کلی علی‌رغم رشد کمی مطبوعات که ۵۶۰ عنوان نشریه را در برمی‌گیرد، چنانچه بخواهیم شاخصهای آماری را در نظر بگیریم و با معیارهای دیگر کشورها مقایسه کنیم کاستیهای بسیاری مشهود می‌شود. آمارها نشان می‌دهند در ایران امروز برای هر یک‌هزار نفر حدود ۲۶ تا ۳۲ نسخه نشریه وجود دارد و برای هر هزار نفر جمعیت بالای ۱۵ سال بین ۴۷ تا ۵۸ نسخه روزنامه توزیع می‌شود. ضمناً طی ۲۲ سال اخیر هر چند سهم روزنامه برای افراد ۷ برابر شده ولی رشد جمعیت ۵

درون مطبوعات است که نتوانسته‌اند زمینه‌های مناسب برای این نوع فعالیتها را فراهم کنند.

وی تلاش در جهت فراگیر کردن مطبوعات در جامعه و حساس نمودن تفکر مردم نسبت به مطبوعات، ایجاد نوعی رقابت سالم و سازنده و ایجاد زمینه‌های رشد حرفه‌ای مطبوعات در جهت توسعه و تأکید بر وظایف قانونی دولت در قبال مطبوعات و ایجاد نوعی رابطه تشویقی و معرفی الگوهای برتر مطبوعاتی را از جمله اهداف برپایی نخستین جشنواره مطبوعات ذکر کرد و گفت: نخستین جشنواره مطبوعات در اردیبهشت ماه سال آینده همزمان با برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار خواهد شد.

■ اظهارات مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها

دیگر سخنران این جلسه آقای علی انتظاری مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها بود که در سخنانی با اشاره به اینکه استکبار جهانی در تلاش برای استمرار و استقرار جریان یکسویه اطلاعات است و سعی در ایجاد زمینه‌های لازم در کشورها برای تحقق نظم نوین جهانی دارد، گفت: این مسأله نمیتواند ما را از داشتن مطبوعات سالم دور کند. مطبوعات در جامعه ما به عنوان منبع کسب خیر، از نقش مهمی برخوردارند و با توجه به این مسأله،

■ مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها: مطبوعات در جامعه ما به عنوان منبع کسب خبر، از نقش مهمی برخوردارند و با توجه به این مسأله، ضرورت دارد که مسائل و مشکلات مطبوعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

■ مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها: تلفیق سطح نظری در دانشگاهها با سطح عملی در مطبوعات می‌تواند، روند رشد مطبوعات را سرعت ببخشد.

ضرورت دارد که مسائل و مشکلات مطبوعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. وی افزود: با توجه به بسیج دنیا برای ایجاد و حاکمیت جریان یکسویه اطلاعات، تنها جمهوری اسلامی ایران است که می‌تواند در مقابل این جریان ایستادگی کند و نقش مطبوعات در این زمینه بسیار با اهمیت است.

آقای انتظاری سپس به دست‌آوردهای «اولین سمینار بررسی مسائل مطبوعات» اشاره کرد و گفت: قصد ما از برگزاری «دومین سمینار» این است مشکلاتی که برسر راه رشد کمی و کیفی مطبوعات وجود دارد را ریشه‌یابی، شناسایی و برطرف کنیم. تا بستری برای فعالیت هر چه بیشتر مطبوعات فراهم آید. وی افزود: ما باید ببینیم مشکل مطبوعات ما چیست؟، آیا مشکل مطبوعات مسأله اقتصادی و فیلم و زینگ و کاغذ است یا سانسور و خود سانسوری؟ آیا مشکل مطبوعات ما آزادی است؟ یا غفلت از تهاجم اطلاعاتی غرب است؟، ما باید در این سمینار بررسی کنیم که چرا مطبوعات ما نتوانسته‌اند با مخاطبان خود ارتباط برقرار کنند، آیا مردم به مطبوعات کم‌اعتماد یا بی‌اعتماد شده‌اند و یا مسأله دیگری وجود دارد؟!

مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها با اظهار این مطلب که مطبوعات می‌توانند نقش مهمی در کنترل اجتماعی ایفا کنند گفت: مطبوعات می‌توانند سلامت جامعه را تضمین نمایند. اما متأسفانه

تلفیق نظرات این دو، تعیین و تشریح موضوع خواهیم کرد و سپس فراخوان مقاله را عرضه می‌کنیم. آنگاه هیأت علمی مقالات رسیده را بررسی خواهند کرد و ستاد برگزاری پس از آن، مقدمات دومین سمینار را برای نیمه دوم سال ۱۳۷۳ پی‌ریزی خواهند کرد.

آقای انتظاری در پایان سخنانش خاطرنشان کرد: در دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات کشور، حضور همه صاحب‌نظران دانشگاهها و مسؤولان مطبوعاتی کشور ضروری است تا عمده‌ترین مسائل و مشکلات بر سر راه تعالی و ترقی جامعه مطبوعاتی کشور به بحث و تبادل نظر گذاشته شده و راههای رفع آن تبیین شود.

بنابراین گزارش پس از سخنان مدیرکل مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، شرکت‌کنندگان با حضور در مسجد دانشگاه تهران به اقامه نماز جماعت پرداختند و سپس کمیسیونهای شش‌گانه به شرح ذیل تشکیل جلسه دادند:

- ۱) کمیسیون مطبوعات کودکان و نوجوانان؛
- ۲) کمیسیون مطبوعات دینی، مذهبی و تاریخی؛
- ۳) کمیسیون مطبوعات فرهنگی، ادبی، هنری؛
- ۴) کمیسیون مطبوعات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی؛
- ۵) کمیسیون مطبوعات علمی، تخصصی و پژوهشی؛
- ۶) کمیسیون مطبوعات سرگرمی، ورزشی و طنز.

گزارش خبرنگار ما حاکی است که جلسه هر یک از کمیسیونها دو ساعت به طول انجامید. آنگاه دبیران کمیسیونهای شش‌گانه گزارش کار خود را در تالار فردوسی به اطلاع کلیه شرکت‌کنندگان رساندند در پایان نیز دبیران کمیسیونها نظرات اعضای کمیسیونها را جهت بررسی به مسؤولان ستاد برگزاری «دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران» ارائه دادند.

مطبوعات ما توانایی برقرار کردن رابطه سالم و ارتباطی قوی با جامعه را ندارند و ما باید بنشینیم و برای این مسأله چاره‌جویی کنیم و به نتیجه برسیم که یک جامعه مطبوعاتی سالم چگونه جامعه‌ای است؟ وی با اشاره به اینکه تلفیق سطح نظری در دانشگاهها با سطح عملی در مطبوعات می‌تواند، روند رشد مطبوعات را سرعت ببخشد، گفت: مطبوعات می‌توانند با فراگیر کردن رفتارها و هنجارها، به اصلاح نهادهای اجتماعی جامعه بپردازند.

مدیرکل مرکز تحقیقات و مطالعات رسانه‌ها با اشاره به اینکه به منظور مقابله با تهاجم اطلاعاتی غرب، نظام مطبوعات ما باید انسجام یابد، تأکید کرد: دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران که در نیمه دوم سال آینده در تهران برگزار می‌شود، مهمترین هدفش ایجاد صمیمیت و همکاری میان مطبوعات و دانشگاههای کشور است.

آقای انتظاری انگیزه اختصاص سومین جلسه گفت‌و شنود دست‌اندرکاران مطبوعات را تبادل نظر درباره مهمترین موضوعات قابل طرح در «دومین سمینار بررسی مسائل مطبوعات ایران» ذکر کرد و از کلیه شرکت‌کنندگان درخواست کرد که به‌طور فعال در کمیسیونهای مربوط شرکت کنند. وی گفت: پس از جمع‌بندی نظرات روزنامه‌نگاران، سردبیران و مدیران مطبوعات، ما نشستی نیز با استادان دانشگاه و محققان در این زمینه خواهیم داشت و با